

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

«ΟΙ Φτωχοδιάβολοι»

(ΘΕΑΤΡΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΙΗΠΟΥ)

Οι συγγραφείς της μουσικής φαντασμαγορίας του κήπου ξεκίνησαν με μία άνησυχία: ο υποκόσμος της χώρας μας, ο κοινωνικός της βυθός επεκτείνεται τώρα τελευταία, «όπως δείχνει καθημερινώς το βυθόμετρο της αστυνομικής στήλης των εφημερίδων. Παλιό άλλοτε η στήλη αυτή δεν ήταν τόσο φορτωμένη από διαρρήξεις, κλοπές, απατές, κομπίνες και λοιπές έκνομες πράξεις», γράφουν οι κ.κ. Άσ. Γιαλαμάς και Κ. Πρετεντέρης στο προγραμματικό σημείωμα του θεάτρου. Η άνησυχία αυτή τους έσπρωξε να καταδυθούν στον ελληνικό κοινωνικό βυθό όπου διεπίστωσαν ότι «είναι βυθός μὲν ἀλλὰ ἀρκετὰ γάργαρος καὶ γελαστός σὺν τούτῳ... βυθός τῶν θαλασσῶν μας». Έτσι, εξηγούν γιατί το έργο τους πήρε κ α τ ά β, ά σ ι ν εύθυμη και κομικά μορφή χωρίς, όπως πιστεύουμε, να προβιδή την πραγματικότητα. Δεν μας ενδιαφέρει η κοινωνική διαπίστωση των συγγραφέων γι' αυτήν... γαργαρότητα του ελληνικού υποκόσμου. Η σκηνηκή τους όμως διαπίστωση άλλοτε αβυσθιάζει την πραγματικότητα κι' άλλοτε την προκαλεί. Μόλις ανάφουν τα φώτα βρισκόμαστε μπροστά σ' ελάνθληρη γειτονιά. Κ' είναι τόσο εύκολο να χτιστεί μία γειτονιά στη σκηνή.

Ο μεγάλος της όδρος, τα σοκάκια της, τα καφενεία, τα φτωχόσπιτά της. Ούτε και η έκκλησία της λείπει. Σ' ένα σπίτι κάθεται ένας απόμαχος πορτοφολάς με το γυιό του τὸν ἀγαπητικό. Δίπλα δυό νέοι φρελίπιδες σ' κάθε είδους αλχητεία. Παρακάτω μία κάρτισσα που μόλις επέστρεψε από τη Ζηρυνττό, ζει με τη μάνα της και την αδελφή της. Απέναντι μία πορτοφολού. Δίπλα η διευθύντρια του καφενείου της γειτονιάς, η οποία, τί να κάνει, από τότε που διαλύθηκαν τα σπίτια, όνιζε καφενείο στη γειτονιά ταυτοσήμου περίπου ἀποστολής. Οι μόνοι τίριοι άνθρωποι που απόμειναν σ' αυτή τη γειτονιά είναι ο παπάς κι ο... αστυνόμος! Ο ένας εξουσιάζοντας τις ψυχές του παιχνιδιού του κι ο άλλος τα σώματα, ἀνταλαμβάνων την όπαι κατάσταση της κοινωνικής ήθικης κάθε φορά που διαταράσσεται, ανταλλάσσοντας τότε - τότε και τους ρόλους τους.

Δεν θέλουμε να βίζουμε τις όπαιφεις των συγγραφέων ούτε ως προς τη διαπαιδαγωγική δύναμη της έκκλησίας ούτε περισσότερο της αστυνομίας. Αλλά τὸ να ἐναποθέσουν μόνο σ' αυτούς να ἐκπροσωπήσουν τούς τίριους ανθρώπους της γειτονιάς είναι κάπως... μεροληπτικό. Μέσα, σ' αυτό λοιπόν τὸ κοινωνικό ντεκόρ ο υποκόσμος, περνάει μία ζωή χαρισάμενη, με τις κλεψίες του, τις άτιυχίες του, τις γκάφες του, χωρίς ποτέ να πικραθεί το χεῖλῖ του, ἀπειναντίας είναι πάντα γελοῦμενος και κάνει και μὰς να γελάμε. Κι όταν κάποια στιγμή σπάσει ο διαβόλος τὸ πόδι του και συλληφθῶν εὐδὲ ἐλεκτά του μέλλ, τότε ο ίδιος ο αστυνομικός θα τούς μεταφέρει τις ἀπόσκευές στὸ τμήμα! Τι εὐγένεια! Αυτό δεν τὸ διαβάσαμε ποτέ στις εφημερίδες, ούτε στην αστυνομική στήλη, πὸν τὸ βυθόμετρο τους συνδουλεύτηκαν οι συγγραφείς. Κατὰ πείρτερο τρόπο διαβάσαμε τελείως τὸ ἀντίθετο. Ότι οι αστυνομικοί βέρουν, συλλαμβάνουν, καταπατούν παρανόμως και καταδικάζονται μάλιστα γι' αὐτό. Είναι φανερό πὸς ἡ «μουσική φαντασμαγορία» ἐπρόθεσε τὴν πραγματικότητα και της γειτονιάς και της δυστυχίας του υποκόσμου και της... αστυνομίας.

Έτσι, βρεθήκαμε σ' ένα πρώτης τάξεως τουριστικό θέαμα, όπου όλα στην Ελλάδα είναι καθαρά σὸν τὸ γαλάζιο της νερά, ὅσκη και οι κλέφτες της. Υπάρχει καινο που ίσως ἀρέσκειται να βλέπει τη γειτονία ως αλχητεία, και τὴν αλχητεία σὸν μία διακοσμητική κὰτα της ζωής. Τὸ έργο γι' αὐτὸ τὸ κοινὸ έγινε. Περ' ὅν' αὐτὰ ὅμως οι συγγραφείς, ἔμπειροι ὄλωςτε

Οι Αἰλὴ Γιαλαμάς, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Α. Φιλίππιδης, Γ. Βαγιατζίης και Γιάννης Ἀργύρης, ὅπως ἐμφανίζονται στὸν εὐτυχισμένο διάβολο.

της θεατρικής τεχνικής. Άσσυσε και τύπους ὄλλα και ἔξυπνες σκηνές, πὸν μόνο ὡς σκέτος θα μπορούσαν μερικές να μπῶνε — ὅτι — στην παλιά ἐπιθεώρηση. Η εύθυμη και κομική ψυχολογία των τρώων, είναι ὕψης δεκαπενταετών ἀστειδων της γειτονιάς. Τὸ πικρὸ χιούμορ τὸν φτιαγμένων ἀνθρώπων αὐτοῦ τοῦ φερόματος τὸ ἔχει ὑποκαταστήσει ἡ ἔξυπνόδα και τὴ θεωροφία αὐτῶν τῶν ἀπάληρων τὸ εύκολο ὄστειο. Γι' αὐτὸ κ' αὐτὸ σπηνέμοι τύποι εἶναι κάπως φεύτικοι. Κι ὄλα αὐτὰ γιὰ να ὑπηρετηθεῖ ἡ διαπίστωση τῶν συγγραφέων: ἡ... γαργαρότητα τοῦ υποκόσμου, πὸν ζει με τὴν τραγουδιμένη φιλοσοφία του.

«Μὲς της ζωής τὸ μαχαλά
πῶχει σωρὸ τὰ πόδη,
ποιά εἶν' τὰ στράδα, ποιά εἶν'
(τὰ καλά
κακὴς δὲν τὸχει μάθει».

Η αλχητογραφία στην ὄρα της ήταν κάτι, ο ἐξωραϊσμός της σημερα τὴν προσβάλλει.

Η μουσική τοῦ Μίμη Πλέσσα, με μελωδίες και ρυθμούς, νησιώτικους, λαϊκούς κλπ. κροντέρνας ἐκδοση, δουλεύει σὸν ἴδιο σκοπὸ. Αλλά μία μουσική πὸν κατέχει τὸσο μέρος στὸ έργο και ἀφιλοβαζει να είναι τὸ ἴδιο τὸ έργο στὴ θεατρική του ἐκέκταση δεν γίνεται με τὸ μαγνητόφωνο.

Ο σκηνοθέτης Μηνάς Χρηστίδης κίνησε ὅσο μπορούσε καλύτερα τὸν φωτισμό αὐτῶν ὅσμο. Και οι ἔκρες της βραδυῶς είναι οι ἀξιάλογοι ἡθοποιοί, ὅπως οι Γιάννης Ἀργύρης, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Ἀνδρέας Φιλίππιδης, Ἀνδ. Νταύζος, Βανόσης Βέγγος, Γ. Μαλούχος, Γ. Βαγιατζίης, Θ. Ἐξάρχος, Ταυγίτης κ.ά., πραγματικές δυνάμεις τοῦ θεάτρου, πὸν τὸ τᾶντα τους — ὄλλων πολύχυμα κι ὄλλων ἀξιδόλογο — σπαταλιέται σὲ εύκολους τύπους, πὸν τις περισσά. τερὸς φορές λένε ὄστειο.

ΣΤΑΘΗΣ ΙΩ. ΔΡΟΜΑΖΟΣ